

JEROEN
DE BRAUWER
roman

 | LANNOO

Ignoranti quem portum petat, nullus suus ventus est.

Voor wie niet weet naar welke haven hij vaart,
is geen enkele wind gunstig.

— Seneca. *Epistulae*, LXXI., 3.

I

HIJ VERGAT STEEDS vaker wie hij was.

M. gaf haar een hand en zweeg. Er dienden beslissingen genomen te worden. Morgen, steeds maar weer morgen. Morgen werd uiteindelijk vandaag.

M. ging zitten.

II

EEN PAAR DAGEN eerder werd de koffie koud. Bleef de krant onaangeroerd op de met bruine cirkels bevlekte tafel liggen. Sprong de kat van de radiator op een stoel, keek rond, geeuwde nonchalant en vlijde zich neer. Onttrok de ochtend zich tergend traag aan de nacht; werd de zevende sigaret met een achteloos gebaar uitgeduwd, een achtste opgestoken.

Wakker worden. Tijd om op te staan.

Oud brood, overschot van gisteren – aardappelen en bloemkool in witte saus – een beschimmelde plak kaas en een half opgegeten appel komen in een daar niet voor bestemde pot terecht. De achterdeur open, het glad betegelde terras over, het natte gras op. De tuin is groot zonder groots te zijn. Een haag, een ietwat verwilderde grasmat, een schommel, een tuinhuis dat dringend nog eens geschuurd en vernist zou moeten worden. Als er tijd over is.

Er is nooit tijd over.

Helemaal achteraan een kippenhok en een moestuin groot genoeg voor wat wortels, kool, aardbeien, paprika's en een handvol augur-

ken; er staat enkel onkruid nu. De moestuin werd reeds lang geleden geogst en wat overbleef werd kaalgevreten door vogels en alles wat tussen hagen leeft. Onkruid laten ook die beestjes liever links liggen.

Naast de bijna kale moestuin staat een groen hek dat aan een groene draad hangt met daarachter drie kippen, geduldig wachtend tot hun ontbijt gebracht wordt.

Het hek gaat open, losgekomen veren fladderen omhoog wanneer de pot gelegegd wordt. Een kamikazevlucht richting menselijke etensresten. Het pikken verdubbelt in intensiteit wanneer over de wansmakelijke brij een portie leggraan wordt uitgestrooid. Eieren worden verzameld; gaan M.'s zakken in.

Achteraan in de tuin heerst er rust. Weg is het constante gedreun van het drukke verkeer. De wilgen ruisen zacht, de appel- en perenbomen staan gewoon boom te wezen. Het gras is langer hier. Tijdens de zomer bloeiden er wilde bloemen tussen stukken opengekrabde aarde en brandnetels. Tijdens de zomer vlogen er kleurige insecten af en aan, zoemden, kwamen en vergingen, net als de bloemen.

M. staat op blote voeten in het met rijm bedekte gras. Ergens lang geleden begon de herfst.

Het is gelukkig nog te vroeg om burens tegen het lijf te lopen. Wellicht ook veel te koud. Ze hebben bovendien geen reden om zomaar buiten te lopen. De burens hebben geen kippen, noch een kaalgevreten moestuin. Burens stellen trouwens toch steeds maar dezelfde vragen. Vragen waarop zelden een adequaat antwoord te geven valt. Vragen waarop niemand zit te wachten. Clichés om de gezamenlijke tijd te doden. 'Hoe gaat 't vandaag?' 'De zon schijnt nogal, hè.' 'Nee, nee, niet iedereen maait elke week het gras, maar...' 'Gisteren *The Voice* gezien?' Beter te vermijden. Beter zo.

Snel terug naar binnen.

Op de tafel ligt een brief, in een enveloppe, een echte, niet digitaal. Die ligt daar al even. M. zet verse koffie, Senseo®, of iets waar George Clooney ooit een paar miljoenen voor kreeg, een van die twee, geen echte. Aan de muur hangt een klok, met wijzers, een echte, niet digitaal. Eentje die tikt. M. luistert maar hoort niet echt, de koffie stroomt zijn kop in. Geen suiker. Geen melk. Negen-
de sigaret.

III

IN VERTROUWDE STRATEN verdwalen is slechts weinigen gegeven. Lotte kent de weg, maar heeft soms moeite om links van rechts te onderscheiden wanneer ze loopt te dagdromen. Haar lange, kastanjebruine haar valt steeds voor haar grijsblauwe ogen, ze stopt ze elegant maar onzorgvuldig achter een oor weg. Groene laarzen met geen al te hoge hakken omsluiten haar strakke, blauwe jeans. Haar nauw aansluitende, knielange zwarte mantel omhelst een slank, in een witte bloes gehuld bovenlichaam. Zonder goed te weten waarheen kuiert ze door de straten. Het druilt wat in de stad, maar het deert haar nauwelijks.

Onbewuste stappen leiden haar naar bekendere straten, naar doelbewust een richting inslaan. Hier bestaat de stad uit kleine steegjes, kasseiwegen en half versleten, half herstelde bruggen over water waar tegenwoordig enkel nog dagjesmensen per boot op varen.

Ze volgt de stroom richting de leien.

Ooit was daar een haven. Ooit werden daar goederen op de dokken geladen met enkel man- en paardenkracht. Graan en linnen en

koren en mout en katoen en gerst en varkens en ander vee. Ooit werden de moerassige oevers drooggelegd, de bochtige stromen rechtgetrokken en grote schepen de stad in genodigd; bloeiende nijverheid die met de komst van containerschepen helemaal verdween.

Bedrijvigheid en pittoreske koopmanshuizen bleven achter. Het lasten tillende, zwetende proletariaat maakte plaats voor hybride horden mensen met camera's, enkel uit op het zoveelste perfecte zelfportret op locatie, en een vormeloze massa bier achteroverlaande studenten.

De door negentiende-eeuwse vervuiling zwart geworden middel-eeuwse gebouwen verlenen een bijna Harry Potterachtige aura aan de binnenstad; toeristische prentkaarten voor bezoekers van het oude continent.

Lotte laat de kasseiwegen, de half herstelde bruggen en de leien waar nu semisedentaire bouwkransen staan, achter zich en stopt. De toegangspoort is rood en staat helemaal open. Lotte loopt het goed verscholen binnenplein op. Gele miniatuurhuisjes ommuren een erf met twee kersbomen, een rist tafeltjes, een bar en aan die bar een meer dan bekende vorm.

'Silke?' vraagt Lotte verbaasd aan een blond achterhoofd. 'Ik dacht dat jij nog in Spanje zat?'

Silke ziet eruit als de verpersoonlijking van een zonnige zomerdag. Lang blond haar, donkerbruine ogen en een eeuwige je-moest-eens-weten-waar-ik-aan-denk-glimlach om haar lippen. Een warhoofd met geen greintje kwaad in zich, maar des te meer onnozelheid.

'Lotte! Ik ben net terug', zegt Silke terwijl ze zich met een brede glimlach omdraait. 'Ik heb letterlijk net mijn koffers thuis afgezet en had echt behoefte aan een koffie, jij ook een?'

'Graag!'

Silke wenkt de barman, bestelt een koffie voor Lotte en een tweede cappuccino voor zichzelf. 'Voor ik het vergeet: ik was nog van plan je een bericht te sturen. Frederik geeft een impromptufestje vanavond voor mijn terugkeer. Zin om ook te komen?'

'O, dat lijkt me wel iets, ja. Ik had een superinteressante tijd-om-mijn-financiën-in-orde-te-brengen-avond gepland, maar die zal dan nog even moeten wachten. Jammer, want ik keek er echt naar uit', zegt Lotte grappend terwijl ze de suiker door haar koffie roert. Ze blaast even en neemt een slok. 'Is er een thema? BYOB?'

'Nah, ik weet het eerlijk gezegd ook niet zo goed, maar Fré kennende zal er drank genoeg zijn en zullen we van een thema weinig of niks merken. Het wordt sowieso leuk. Maar hopelijk niet te overdreven groot, want ik heb nog een mega jetlag van Spanje.'

Lotte lacht en neemt nog een slok; er is weinig ergerlijkers dan lauwe koffie, koude daargelaten. 'Jetlag? Ik neem aan dat het in orde was in Valencia?'

'Dat is één manier om het te omschrijven', zegt Silke, terwijl ze haar cappuccino neerzet en met haar ogen knippert. 'Het werk was, nu ja, werk, maar de zomer, Lotte, het is daar dus nog steeds zomer.'

Enthousiast duwt ze haar bril wat hoger op haar besproete neus. Lotte dacht al zonnebrand gezien te hebben. Dat was bij dezen bevestigd.

'Geen wolken, een aangename zesentwintig graden 's avonds! Ideaal voor een terrasje en water van een plaatselijke bron.'

'Water?' vraagt Lotte, oprecht verbaasd.

'*Agua de Valencia, it's right there in the name*', lacht Silke schalks. 'En goed, er zit misschien ook wel wat cava in.'

'Alleen cava?' Lottes wenkbrauwen schieten spottend omhoog.

'En misschien ook wel wat gin en wodka, en, eigenlijk geen water.'

'Op die manier', grinnikt Lotte.

'Maar ook vers sinaasappelsap, hè, vitamientjes en zo...' werpt Silke als laatste verdediging op. '*An orange a day...*' volgt er al gielend, 'en een halve kilo suiker', proest ze het nu zelf uit.

Lotte nipt van haar koffie, trekt een vies gezicht, bestelt een tweede koffie voor zichzelf en meteen ook een derde cappuccino voor Silke. Op zich is een werkreis van amper twee weken niks, maar bij Silke genereert zo iets altijd een overvloed aan verhalen. Zeker wanneer er zonnige stranden, terrasjes en gesuikerde wodka in de buurt zijn. Iets met halfnaakte mannen, zand tussen de tenen, gemorste drankjes en veel te vroege meetings. Iets met dekens op het gras onder een boom in de bedding van een drooggelegde rivier. Iets over warme regen die op de luifels boven het terras neerklettert. Over witte, futuristische gebouwen en wondermooi aangelegde fonteinen in diezelfde bedding. Over hoe iedereen de stad op zijn lijstje zou moeten zetten. Over veel te kort en dat ze er misschien eens samen heen moeten gaan. In de herfst. Of in de lente. Meer dan warm genoeg zonder verstikkend te zijn. En zonder het werk mee te hoeven nemen. Gezellige plannen voor later.

Eerst maar eens op dat feestje zien te raken.

IV

M. LEGT DE eieren in de koelkast. Er liggen er veel te veel. De doosjes bevinden zich waarschijnlijk ergens in de bijkeuken. De bijkeuken bevindt zich mijlenver. Een tweede verdieping eieren wordt aangelegd. Er ligt water in de koelkast. Niet in een fles. Op de bodem. Waarschijnlijk iets met een regulator of een carburator of een ander atorachtig iets. M. is geen ingenieur. De koelkast gaat dicht. Lampje uit. Water weg.

Naast de koelkast staat het aanrecht. Op het aanrecht staat een Clooney-apparaat. Heus niet gekocht omdat George ze zo verleidelijk kan aanprijzen. Gewoon handig. Al prijst hij ze – toegegeven – echt wel verleidelijk aan. M. durft niet met honderd procent zekerheid te zeggen dat George er echt voor niets tussen zat. Niemand wordt graag ongewild door reclame beïnvloed. Desalniettemin staat er op het aanrecht toch maar mooi een George-vehikel te blinken. Hoewel hij met een aan honderd procent grenzende waarschijnlijkheid enkel water naar de zee heeft gedragen, heeft M. toch maar mooi zijn eigen kleine bijdrage geleverd aan het ongetwijfeld reeds omvangrijke pensioenplan van koffiefuisteraar George.

Een kop gaat onder de tap. Bruin sap stroomt stomend naar buiten. De koffie schuimt zoals alleen Clooney-koffie dat kan. Vreemd, zo zonder melkschuim. Het goedje gaat wel goed naar binnen. Luiheid hoeft niet per se slecht te smaken. Bonen malen is best een heel karwei en wie heeft er in godsnaam geld voor een professionele espressomachine? De *French press* zou een optie zijn, maar daar heeft hij alleen nog de grote versie van. De kleine was jaren geleden op de grond gevallen en nooit vervangen. De grote versie levert zo'n vier koppen koffie. Die hoeveelheid vormt op zich geen probleem. M. drinkt koffie met sloten. Alleen heeft hij zijn koffie graag warm. Schroeiend heet als het even kan. En een kan met drie koppen lauwe koffie weggieten is zonde van de, met veel te veel moeite, gemalen bonen. Verspilling dient weloverwogen te gebeuren, een bewuste rebellie tegen opulentie, geen klungelig accident de parcours bij gebrek aan valabel alternatief.

George-koffie dus.

Het is stil in huis. De krant bericht iets over verkiezingen, wat terreur, een Russische connectie. Hij blijft ongelezen liggen. De kat heeft hem ingepalmd. Alles toegedekt met de mantel der zachtheid. Buiten rijden auto's onafgebroken voorbij. Een gewestweg. Een oude gewestweg. Putten.

De telefoon.

'Hallo?'

"t Is ik, è', klinkt aan de andere kant een overbekende stem.

'Dag mama.'

'Gisteren heeft Eddy de sparren gesnoeid', vervolgt de stem zonder pauze na de groet. 'Moet jij per toeval niet 'ns naar 't containerpark?' Conversationeel worden er geen beperkingen op onwetendheid gezet.

‘Wie is Eddy?’ vraagt M. mild geamuseerd.

‘De nieuwe man van Mieke. Vriendelijke vent, niet erg knap, een tikkeltje te veel buik om goed te zijn en een beetje aan de kleine kant, maar,’ klinkt het vrolijk, ‘op een bepaald moment zijn andere dingen belangrijker, zeker?’

‘Sparren snoeien bijvoorbeeld?’

‘Awel ja, en nog recht ook, è. Wel iets anders dan de laatste keer dat ze gedaan werden.’

‘Merci ma’, pruilt M., misnoegd.

‘Maar ik bedoel dat zo toch niet’, volgt de ietwat ongemeende verontschuldiging.

M. mompelt iets onverstaanbaars in de telefoon. Steekt een tiende sigaret op. Slurpt aan zijn koffie.

‘Nog steeds niet gestopt?’ vraagt zijn moeder ietwat geïrriteerd.

‘Daarnet nog wel, nu niet meer’, is het laconieke antwoord.

Een luide zucht wordt gecounterd met diep inhaleren.

Enkele seconden is het stil.

Ten slotte klinkt het bezorgd: ‘Is er nog iemand langs geweest?’

‘Wie zou hier geweest moeten zijn?’ volgt M.’s standaardantwoord.

‘Ik weet het niet’, zegt zijn moeder. ‘Gezelschap of zo? Iemand om mee te praten?’

‘Nee’, antwoordt M., de bezorgdheid in haar stem straal negerend.

Nauwelijks hoorbaar gezucht. De laatste slokken koffie. Enkele trekken van zijn sigaret. M. gaat op de sofa zitten, bedenkt zich, staat weer op, loopt om de salontafel heen, richting keuken, stoot zijn teen tegen de trap.

‘Fuck.’

‘Wat is er?’ vraagt zijn moeder verschrikt.

‘Niks,’ antwoordt hij weinig overtuigend, ‘gewoon mijn teen tegen die rottrap gestoten, ’t wordt tijd dat er hier eens een nieuwe komt, een touw ladder of zo, iets flexibels.’

‘Ik zie je al iedere morgen naar beneden klauteren,’ ruimt de eerdere schok plaats voor stellair advies. ‘Je nek breken, ja. Je moet uitkijken waar je loopt, è. Of,’ voegt ze er à propos aan toe, ‘sloffen aandoen.’

‘Sloffen aandoen?’ vraagt M., die de pijn naadloos in verwarring voelt overgaan, een gevoel dat hem wel vaker overvalt wanneer zijn moeder aan de lijn hangt.

‘Dan doet het niet zoveel pijn wanneer je nog eens de lomperik uithangt’, volgt de uitleg prompt.

De niet zo subtiele poging om humor in het gesprek te brengen wordt door M.’s droge ‘Grappig’ vakkundig de nek omgewrongen.

‘Och, je moet ook niet zo kleinzerig doen. Hangt hij er nog aan?’ volgt poging twee tot het uitlokken van een glimlach.

‘Wat?’ vraagt M., die ondertussen de draad volledig kwijtgespeeld is.

‘Je teen’, komt het antwoord al zuchtend.

‘Tuurlijk wel’, antwoordt M., die de scherpe pijn voelt overgaan in een dof kloppen.

‘Voilà dan’, zegt ze droog, om te eindigen met: ‘En, wanneer zou je dan naar ’t containerpark gaan?’

Gelaten zucht M. de pijn weg. Inhaleert. Exhaleert.

‘Ik weet het niet, ma’, M.’s energie tot het voeren van een discussie is helemaal opgebruikt. ‘Maandag of zo?’

‘Volgende week maandag?’ vraagt ze snel.

‘Waarom ook niet’, volgt iets trager het antwoord.

‘Ik zal blij zijn je nog eens te zien.’

'Ik ook, ma', antwoordt M. berustend.

Enkele seconden getreuzel. M.'s moeder wil misschien nog iets zeggen. Of misschien ook niet. M. spoort niemand aan. Stille heeft voor M. nooit iets bedreigends gehad. Voor de meeste andere mensen wel. Opvullen die tijd, altijd vullen. Al. Tijd. Hij begrijpt ze niet. Het eindeloze gekwetter.

Uiteindelijk zegt zijn moeder, op verstilde toon: 'Allee, verzorg je nog en tot maandag dan, è?'

Daarna volgt een nog stillere: 'Jij ook.'

M. drukt de telefoon uit.